

Sárréti Gergely

Faye Toogood: *The Conductor*

📍 Vivid Interval. Established & Sons, London Design Festival

📅 2013. szeptember 14 – október 25.

városok eképpen is olvashatók – az urbanisztika kedvelt metaforája a város mint szöveg. A személyes tér, a magán- és közélet fogalmi mellett az ujjlenyomatok felvetik azt a nyugtalanító gondolatot is, hogy bár ujjlenyomataink szerte ott vannak városainkban, valódi nyomot hagyni mégis csak keveseknek adatik meg.

TANJA KOLJONEN finn művész pigmentképei kulturális hiedelmeket, játékokat lebegtetnek a befogadó előtt. Több kiállított művén megjelenik a kártya mint szimbólum, amely nemcsak az ördög bibliája, de a szerencse és a személyvesztés jelképe is. A kártyában rejlő trükkök és illúziók a kiállítás terében is megvalósulnak. A *Rememberance of trial and error* (2013) című képen rózsaszín háttér előtt látható egy franciakártya, azonban a megszokott jelek és számok egysége helyett a kör és a káró alakkal a közepén. A stilizált kép a kártya sajátos, nyelven túl működő jelrendszerét pakliként keveri össze azzal, hogy egymás mellé helyezi a kártya különböző színeit. Magyarul az értelmező még egyszerűbb helyzetben van, hiszen a számtalan szintaxis mellé odarakhatja azt is, hogy a szív alakú kártyajel magyarul a francia kifejezés nyomán, fonetikusán vált „kőrré”.

Színes szívószálak fakockákon

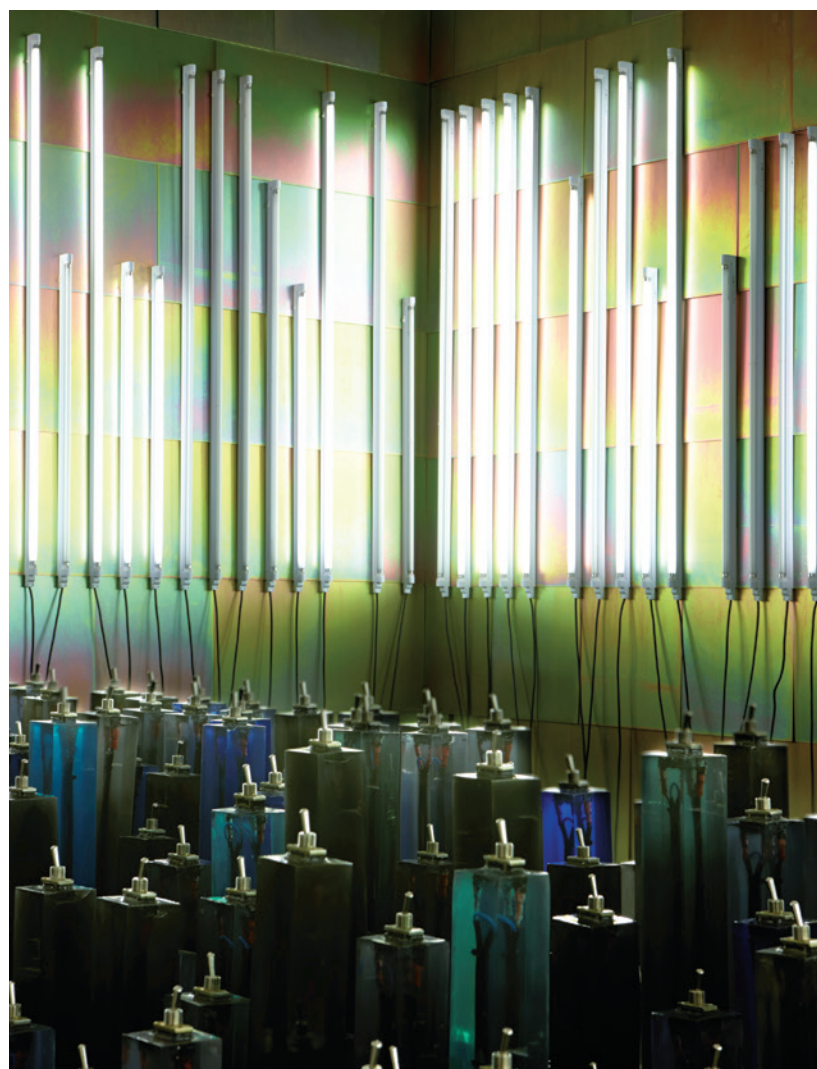
SZÁSZ GYÖRGY Ezo Üzi (*Adjust Mode Search Light*) 2013-as gipsznyomata, bár a cím Coehlo-s és Oravecz Nórás örületes tanulságot sejtet, valójában egy karóra előlapjáról készült. Ha egy adott szövegkörnyezetből kiragadjuk őket, a szavak jelenthetik önmaguk ellenkezőjét is: ezen az alkotáson két nagyon szélsőséges regiszter, az óra pontossága ütközik az idő megfajthatatlanságával, a cím miatt pedig megjelenik napjaink divatosan és kínosan ostoba ezoterikus beszédmódja is. Szász nemcsak művész, hanem művészettörténész is: az elméleti alapot látszik három kiállított, vegyes technikával készült objektjén is, amelyek a kiállítótér falain kaptak helyet. A *Mesgye (Határeset)* (2013) című munka derékszögben, lambériát idézve simul a sarokba, egy átlagos embernél jóval magasabban. A faelemek tetején színes szívószálak. Az egész játékos, mégis zavarba ejtő, a nyelv teherbírása kezd megrogyni: akkor most szívószálakat látunk fakockákon? A határ ez esetben a tér és a mű között feszül, ahogyan nyelv és kép, tárgy és reprezentáció között.

A *Párhuzamok szintaxisa* nem volt egyszerű kiállítás, mert nemcsak a nyelv, hanem a kép lehetőségeit is megkérdőjelezte. Folyamatosan váltani készített kódok és narratívák között, miközben a művek egyikről sem fogalmaztak meg normatív állításokat. Éppen ezzel világítottak rá arra, hogy mennyire törekény a nyelvünk, mennyire esetleges a látásunk, és mennyire viszonylagos az, amit sajátunknak gondolunk.

FAYE TOOGOOD a londoni Established & Sons elnevezésű design-társulat bemutatótermében kiállított *The Conductor* című installációja egy végtelen kábelgubanc és gyantába öntött kapcsolók sokaságának áramkör-asztala, melyen vezérelni lehet az egyenként a falra erősített 160 darab fluoreszkáló lámpacsövet. Az itt érezhető szenzualitás Toogood korábbi projektjeiben is jelen van. Az installáció egyben az Established & Sons hirdetése is, ugyanis a társaság tevékenységét 2012 végétől meglehetősen nagy csend övezte.¹

A londoni design-cég fókuszában a brit és nemzetközi innovatív kortárs design termékek reprezentálása és előállítása áll. Az Established & Sons céget 2005-ben alakították TAMARA CASPERSZ, MARK HOLMES, ALASDHAIR WILLIS, SEBASTIAN WRONG és ANGAD PAUL designerek. Azóta folyamatosan együttműködnek jelentős nemzetközi designerekkel, építészekkel, művészekkel és kézműves stúdiókkal.

¹ Faye Toogood's *The Conductor* for Established & Sons by Oli Startford, Designo.Daily <http://designodaily.com/opinion/faye-toogood-s-the-conductor-for-established-sons>

FAYE TOOGOOD
The Conductor
(részlet), 2013

A design-termékek megvalósításakor szakképzett kézművesekkel dolgoznak, és magas színvonalú gyártási technológiát alkalmaznak.²

A 2012-es London Design Festival-on különböző formatervezett padokat állítottak ki a Victoria & Albert múzeum belső udvarán, nevezetes design-stúdiók és gyártók együttműködésével. A *Bench Years* elnevezésű projektben olyan nemzetközi designerek vettek részt, mint Jasper Morrison, AL_A, Edward Barber, Jay Osgerby, Fernando Brizio és Felix de Pass.³ A milánói design héten 2013 áprilisában Ingo Maurer német designerrel működtek együtt, egy láb nélküli asztal-szett projektben (*Floating Table*, 2012).⁴

Az egyesület kezdetben a brit design és manufaktúra egyik platformjaként működött, később pedig olyan nemzetközi designerekkel is dolgoztak együtt, mint Ronan és Erwan Bouroullec és Konstantin Grcic. Tamara Caspersz és Mark Holmes 2008-ban kilépett az egyesületből, és a londoni Minimalux csoporthoz csatlakozott, két évvel később pedig Alasdair Willis távozott el tőlük. 2012 októberében Sebastian Wrong designer és fejlesztési vezető hagyta el a csapatot. A jelenlegi vezetők ANGAD PAUL, valamint a Willis helyére kijelölt MAURIZIO MUSSATI.⁵ A *The Conductor* valójában az Established & Sons újbóli feltűnésének szimbólumaként is tekinthető. Az installáció a japán építész, Jo NAGASAKA precíz és letisztult, színes gyantával bevont fabútoraival (Iro) együtt volt bemutatva az idei London Design Festival-on, mely művek egyúttal a designcég jövőjét is hirdették. A *The Conductor* koncepciója az interval szó (időköz, szünet) ideájából született meg, valamint Nagasaka pigmentált gyantaréteges fabútorainak megjelenéséből vezethető le. Jo Nagasaka egyedülálló bútorai (kávéasztal, éjjeliszekrény, csúszóajtós tálalóasztal, székek) a japán minimál-stílust hordozzák magukban, melyek élénken színezett gyantaborításukkal avantgárd státuszukat hangsúlyozzák.⁶

FAYE TOOGOOD brit designer bútorai és műtárgyai az anyagszerűség és a kísérletezés egységét demonstrálják. Munkái fabrikátorok és tradicionális kézművesek által készített tárgyak, melyek nagyban hordozzák a kiválasztott matéria nyersességét és rendellenességeit. Nemcsak saját design-produktumaira (melyek egyébként saját védjeggyel fémjelzett „asszamlázsokként” vannak csoportosítva) fektet fontos hangsúlyt, hanem magára a háromdimenziós térre, ahol tárgyait kiállítja.

2 <http://www.establishedandsons.com/>

3 <http://www.dezeen.com/2012/09/25/benches-by-established-sons/>

4 <http://www.ingo-maurer.com/en/products/floating-table>

5 <http://www.dezeen.com/2012/10/29/sebastian-wrong-resigns-from-established-sons/>

6 <http://www.dezeen.com/2013/09/19/the-conductor-by-faye-toogood-for-established-sons/>

FAYE TOOGOOD
The Conductor (részlet), 2013

Faye Toogood kísérletező designer. Saját stúdiója (Studio Toogood) belsőépítészettel, fotósorozatokkal, divatrendezvények látványtervével foglalkozik, de mindenekelőtt helyspecifikus kísérletekkel, mint például amilyen a 2012-es milánói Design Fair-en bemutatott *La Cura* installáció volt, valamint a londoni fesztiválon szerepelő projektjei (*The Back Room*, 2012; *Super Natural*, 2010; *The Hatch*, 2009; *Corn Craft*, 2009).⁷ A stúdió saját nevével fémjelzett, egyedülálló design-tárgyai és nagy sorozatszámú bútorai különböző anyagokból készültek: gyantából, bronzból, kézzel faragott fából. Egyes projektek közös bemutatása, a kész design-objektok és munkák olykor egy önálló environmentet alkotnak. Ezek az összehangolási kísérletek Toogood szerint innovatív kommunikációs utakat nyitnak meg újabb koncepciók felé.⁸

Toogood szigorú, geometrikus szobrászata a művész atipikus múltjára reflektál: Toogood művészettörténészként végzett, majd szerkesztőként dolgozott egy havonta megjelenő brit belsőépítészeti magazinnál (*The World of Interiors*). Munkái a modernizmus lineáris formavilágával társulnak, az excentricitás sajátos stílusát követve. Egyes kézzel gyártott tárgyai szigorúan limitált számúak: a különböző anyagból készült, precízen elegyített geometriai formákból álló asztalai (*Element Table*); az Alexander Caldert idéző szétágazó-lengő ékszerai (*Altar Piece*); vagy a patinázott bronzból készült, más-más anyagokkal kombinált rácsos bútorai (*Caged Elements Chair/Lamp/Table*). Ezek leginkább galériákban vagy gyűjtőknél fordulnak elő. Későbbi munkáinak, az egyedileg tervezett száz darabos, ásonyél támlájú székek és asztalok (*Spade Side Table/Chairs/Stool*) egyes darabjai a Batch gyűjteménybe kerültek, és tömör habuból, faszénből vagy krétából vannak. Ezek a tárgyak már hozzáférhetők a nagyközönség számára is.⁹ Toogood többször is részt vett a London Design Festival eseményein. Tavaly ősszel, a Dezeen építészeti és design internetes portál hét designert bízott meg egy-egy helyspecifikus művészeti munkával, amit a Covent Garden utcái felett installálhattak (*Seven Designers for Seven Dials*).¹⁰ Toogood 7x7 elnevezésű műve 49 festékes munkáskabátot tartalmazott, mely egyfajta gesztus volt a tízezer iparos felé, akik a Seven Dials környékén dolgoztak.

Toogood saját magát nem tartja ipartervezőnek, ugyanakkor nem szokott kortárs, modern technológiákkal dolgozni, sokkal inkább kézműves módszereket használ. A *The Conductor* Toogood első fényinstallációs kísérlete, amely kisebb elmozdulást jelent beltéri munkáitól és bútorarabjaitól. Az interaktív mű az Established & Sons 550 négyzetméteres bemutatótermében volt látható, szemközt Jo

7 <http://www.studiotogood.com/work>

8 Faye's material world, Editer http://www.fayetoogood.com/store/asset/file/01/7y/Faye_Toogood_Faye_s_material_world___Editer.pdf

9 Form and Substance by Stephen Patience, Elle Decor http://www.fayetoogood.com/store/asset/file/01/cp/ELLE_DECOR_US_November_2012_Faye_Toogood.pdf

10 <http://www.dezeen.com/2012/08/31/seven-designers-for-seven-dials/>

Nagasaka bútoraival. A 160 fluoreszkáló lámpacső váltakozó sorrendben villogott a középben elhelyezkedő analóg kapcsolók sorainak vezérlésével. Ezek a kapcsolók konfigurációban állnak egymással egy rácsos fémasztalon, melyek bazaltoszlopokra emlékeztetnek, egyfajta sci-fi városképre, a falra erősített fluoreszkáló csőlámpák pedig egy hangszínszabályozó vizuális ábrájaként jelennek meg. A kapcsolók pigmentált gyantablokkokba vannak beágyazva, melyeken keresztül láthatóak a kábelek. Ezek a vezetékek az asztal alatt hatalmas összszekuszálódott halomban állnak egymáson, elektromos áramot szolgáltatva a világításnak. A világítócsövek mögött látható, irizáló, cinkelt acél paneltáblák az elektromos interferencia szigetelését szolgáltatják.

A *The Conductor* a közönség behívását célozza, akik a fény ritmikus szimfóniáját és látványát vezérelhetik. Egy makro-elektronikus kiállítás, mely újradefiniálja a 'son et lumière'¹¹ fogalmát. A mű merész kitekintés a low-fi világítás története felé: kábelek végtelen gubanca a padlón; a fluoreszkáló csövekből álló fényforrás; a középső részen tornyosuló gyantablokkokba öntött fémkapcsolók. Egyfajta ellenreakció a jelenlegi technológiával szemben, mely akár inspirálóan hathat a 'lightning design' jövőjére is; tiszteletadás a korai fénycsövek, az egyszerű kábelek és a kapcsolók analóg világának. Az installáció szépsége ezekben az elemekben rejlik, amelyek „kapcsolgatási kényszert” keltenek a látogatókban. A mű olyan tendenciákra mutat rá, mint az analóg-digitális váltás, valamint az ipari-házi felhasználás témája.

Az Established & Sons egyben a túlélésért is harcol. Az egyesület korábban az egyik legjelentősebb designer cég volt, olyan fiatal stúdiók karrierjét indította el, mint a Raw Edges vagy az Alexander Taylor. Ha az egyesület újra vissza tud térni korábbi szerepéhez, pozitív irányt mutathat a kritikus gazdasági légkör által sújtott iparágnak is. Faye Toogood a Designo Daily internetes portálnak adott interjúja szerint a gazdasági klíma jelenleg mindenki számára kedvezőtlen. Az Established & Sons viszont nyitott volt a változásokra, amely számukra is a túlélést, a továbblépést jelenthetik.

¹¹ Hang- és fényjáték, az éjszakai szórakoztatás egyik formája, melyet általában történelmi jelentőségű szabadtéri helyszíneken mutatnak be. Különleges fényeffekteket vetítenek épületek vagy romok homlokzataira, élő vagy felvett elbeszélésekkel és zenével, előadva az adott hely történetét. A koncepció Paul Robert-Houdin nevéhez köthető, aki a francia Château de Chambord kurátora, és az első 'son et lumière' házigazdája volt 1952-ben. Egy másik műsor a korai hatvanas években zajlott a gízai piramisoknál Egyiptomban. Ezek az éjszakai vetítések általában egyházi épületeken, impozáns épületeken vagy romokon jelennek meg. Gyorsan elterjedtek Franciaországban, évenként 50 ilyen előadást rendeznek, elsősorban a párizsi Invalidek temploma és a Versailles-i kastély bevonásával. http://en.wikipedia.org/wiki/Son_et_lumiere

Rózsa T Endre

Jákob lajtorjája az ég és föld közt lebeg

Marc Chagall – Háború és béke között
Ámos Imre a „magyar Chagall” – A háború örvényében 1937–1944

Párhuzamos kiállítások a Magyar Nemzeti Galériában

➤ Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

➤ 2013. szeptember 13 – 2014. január 5.

A születési anyakönyvekbe Chagallt Moysze Szegal, Ámost Ungár Imre név alatt jegyezték be. Felőtt koruk elején mindketten megváltoztatták az eredeti nevüket. Ellentétes azonban a névváltoztatás oka. ÁMOS IMRE a zsidó közösséghez tartozását nyomatékosította, CHAGALL ezzel szemben neve átalakításával a távolodás szándékát jelentette be. A jiddis-héber Moysze helyett a semleges

MARC CHAGALL
 Önarckép a ház előtt, 1914
 olaj, vászonra
 ragasztott karton,
 50,7 x 38 cm